

Komunikacijski protokoli in omrežna varnost

Uvod in ponovitev osnov predmeta

1

Komunikacijski protokoli in omrežna varnost

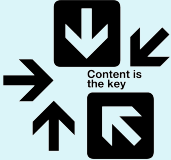
- **Profesor:**
dr. Andrej Brodnik (Ljubljana)
- **Asistent:**
as. dr. Gašper Fele Žorž
- **Izvedba predmeta:**
 - 3 ure predavanj - 2 dela, 2 uri laboratorijskih vaj tedensko
 - kontakt: e-mail, govorilne ure, forum na strani predmeta

2

Vsebina predmeta

- ponovitev osnov računalniških komunikacij (ISO/OSI, TCP/IP, protokoli, storitve, varnost),
- zagon stroja
- nadzor in upravljanje omrežij,
- razpošiljanje (*multicasting*),
- aplikacije v stvarnem času,
- varnost: avtentikacija, avtorizacija, beleženje, varni prenos, VPN, certificiranje, požarni zidovi, IDS sistemi,
- podatki za delovanje omrežja, LDAP,
- IEEE 802.

3

Vsebina predmeta - okvirni načrt

teden	predavanje	DN	LAB
3.10.	Uvod v predmet	1	
10.10.	Zagon računalnika, omrežna konfiguracija	1	
17.10.	Nadzor in upravljanje omrežij	1	
24.10.			vabljeni predavanja
31.10.	<<< dan spomina na mrtve >>>		
7.11.	Promet in aplikacije v stvarnem času	2	
14.11.	Razpošiljanje	2	
21.11.	Razpošiljanje	2	
28.11.	KOLOKVVIJ 1		LAB1
5.12.	Varnostni elementi omrežij	3	
12.12.	Avtentikacija, avtorizacija in beleženje (AAA)	3	
19.12.	Avtentikacija, avtorizacija in beleženje (AAA)	3-4	
26.12.	<<< božično - novoletni prazniki >>>		
2. 1.	Podatki za delovanje omrežja (LDAP)	4	
9.1.	Družina IEEE 802	4	
16.1.		rezerva / priprava na kolokvij	
23.1.	KOLOKVVIJ 2		LAB2

Obveznosti predmeta

Končna ocena (≥50):

- 4 domače naloge: 20%
- laboratorijski nalogi 40%
- pisni izpit ali 2 kolokvija: 40%

100%

Obveznosti:

- RFC: povzetek v slovenščini, 2 x pregled, popravek
- domače naloge ≥ 40, vsaka domača naloga ≥ 20
- seminarski nalogi ≥ 40, vsaka seminarska naloga ≥ 20
- pisni izpit ≥ 50, vsak od kolokvijev ≥ 40

Obveznosti predmeta

Pri oceni se še upošteva:

- sodelovanje na forumih
- dopolnjevanje RFCjev
- pomoč kolegom
- ...

Literatura

- J. F. Kurose, K. W. Ross: Computer Networking, 5th edition, Addison-Wesley, 2010.
- A. Farrel: The Internet and Its Protocols: A Comparative Approach, Morgan Kaufmann, 2004.
- E. Cole: Network Security Bible, Wiley, 2nd edition, 2009.
- Mani Subramanian: Network Management: An introduction to principles and practice, Addison Wesley Longman, 2000
- RFCji
- ...

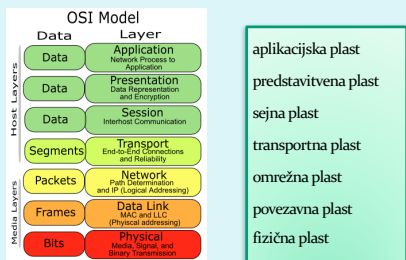
7

Ponovitev osnov računalniških komunikacij

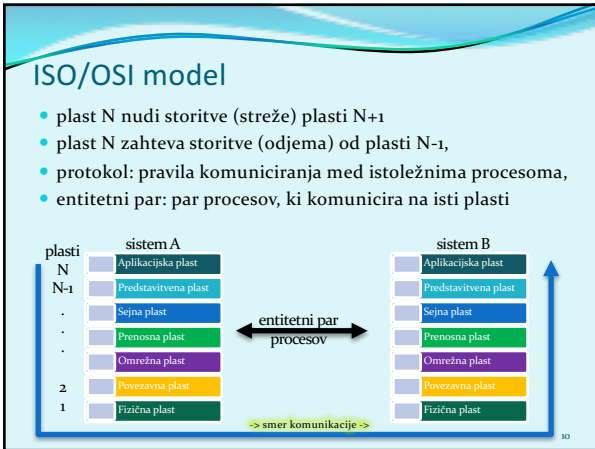
8

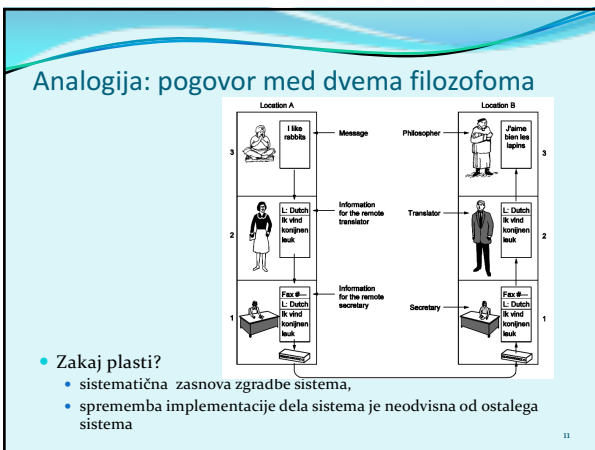
ISO/OSI model

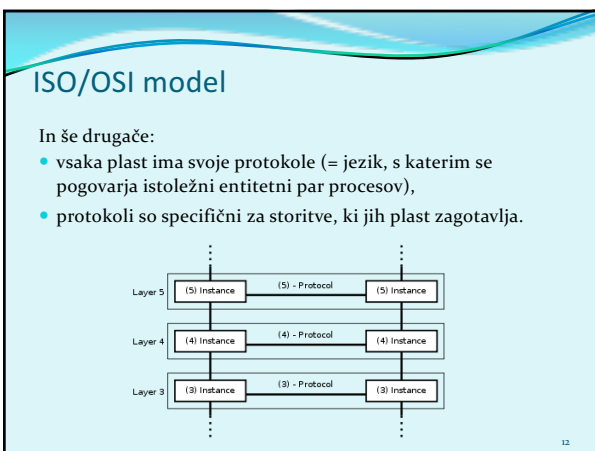
- model vsebuje 7 plasti, ki definirajo sloje sorodnih funkcij komunikacijskega sistema

9

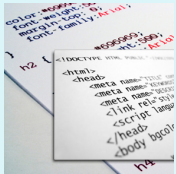

OSI plasti: podrobneje

- **Aplikacijska plast**
 - najbližja uporabniku,
 - omogoča interakcijo aplikacije z omrežnimi storitvami,
 - standardne storitve: telnet, FTP, SMTP, SNMP, HTTP

13

OSI plasti

- **Predstavitvena plast**
 - določa pomen podatkov med entitetnima paroma aplikacijske plasti,
 - sintaksa in semantika,
 - določa kodiranje, kompresijo podatkov, varnostne mehanizme
- **Sejna plast**
 - nadzor pogovora (množice povezav) med aplikacijama,
 - logično povezovanje med aplikacijami,
 - običajno vgrajena v aplikacije.

14

OSI plasti

- **Transportna plast** (enota: SEGMENT)
 - učinkovit, zanesljiv in transparenten prenos podatkov med uporabnikoma; te storitve zagotavlja višjim plastem,
 - mehanizmi: kontrola pretoka, segmentacija, kontrola napak,
 - povezavni, nepovezavni prenosi,
 - TCP, UDP, IPSec, GRE, L2TP, PPP

The TCP Segment Format

Source Port (16)		Destination Port (16)	
Sequence Number (32)			
Acknowledgment Number (32)			
Header Length (4)	Reserved (6)	Flags (6)	Window (16)
Checksum (16)		Urgent Pointer (16)	
Options (0 or 32)			
Data (variable)			

The UDP Segment Format

Source Port (16)		Destination Port (16)	
Length (16)		Checksum (16)	
Data (variable)			

15

OSI plasti

- **Omrežna plast** (enota: PAKET)
 - usmerjanje (povezavne in nepovezavne storitve)
 - prenos paketov od izvornega do ciljnega računalnika,
 - lahko zagotavlja: zagotovljeno dostavo, pravilno zaporedje, fragmentacijo, izogibanje zamašitvam,
 - usmerjanje, usmerjevalniki, usmerjevalni algoritmi,
 - protokoli: IP, ICMP, IPSec, IGMP, IPX

16

OSI plasti

- **Povezavna plast** (enota: OKVIR)
 - asinhrona/sinhrona komunikacija,
 - fizično naslavljanje: npr MAC naslov,
 - zaznavanje in odpravljanje napak (pariteta, CRC, checksum)
 - kontrola pretoka, okvirjanje
 - protokoli: Ethernet, PPP, Frame Relay

17

OSI plasti

- **Fizična plast**
 - prenos bitov po kanalu (baker/optika/brezžično),
 - digitalni, analogni medij,
 - UTP, optika, koaksialni kabli, brezžična omrežja,
 - RS-232, T1, E1, 802.11b/g, USB, Bluetooth

18

OSI model in model TCP/IP

7	Application	Application
6	Presentation	
5	Session	Transport
4	Transport	
3	Network	Internet
2	Data Link	Network Interface
1	Physical	

OSI Reference Model TCP/IP

Primerjava modelov:

- ISO OSI: **de iure**, teoretičen, sistematičen, pomanjkanje implementacij (izdelkov),
- TCP/IP: **de facto**, prilagodljiv, nesistematičen, fleksibilen, veliko izdelkov

19

Enkapsulacija

izvor

sporočilo M

segment Hn Hn M

datagram Hn Hn Hn M

okvir Hn Hn Hn M

aplikacijska

transportna

omrežna

povezavna

fizična

stikalo

povezavna

fizična

cilj

aplikacijska

transportna

omrežna

povezavna

fizična

omrežna

povezavna

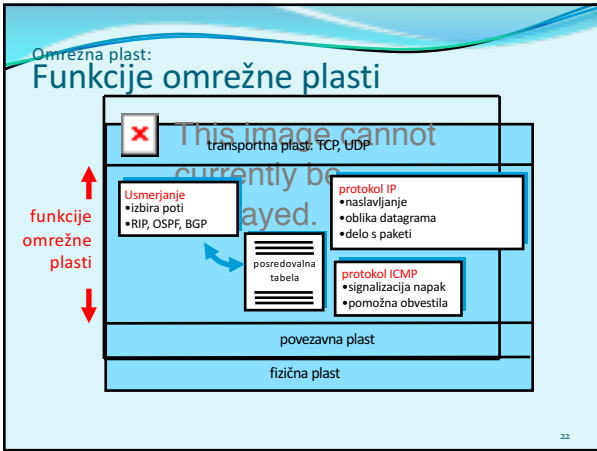
fizična

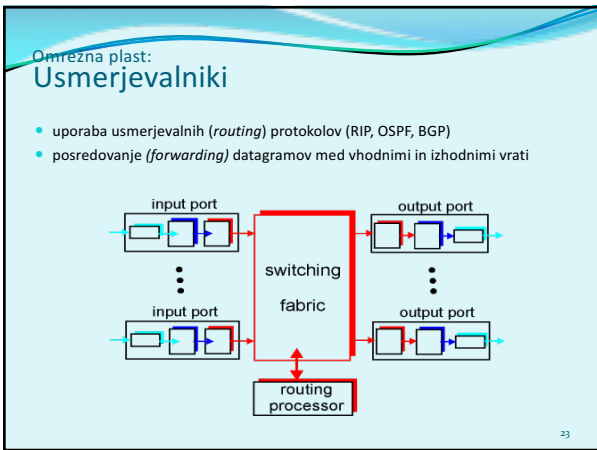
usmerjevalnik

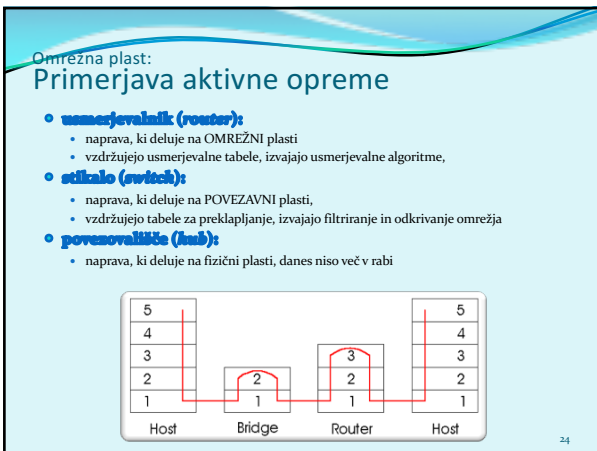
20

Omrežna in transportna plast: podrobneje

21

Omrežna plast:
IPv4

- protokol na omrežni (3.) plasti OSI modela
- **IPv4 naslov** je 32 bitni naslov vmesnika. Primer:
11000001 00000010 00000001 01000010
ali
193.2.1.66

- **Podomrežje** je množica IP naslovov, ki so med seboj dosegljivi brez posredovanja usmerjevalnika. Maska (32 bitov) določa del IP naslova, ki predstavlja naslov podomrežja. Primer:
111111 111111 1110000 00000000 (255.255.255.240)
pomeni, da prvih 20 bitov IP naslova predstavlja naslov omrežja, preostalih 12 pa naslov vmesnika.

25

Omrežna plast:
Vaja!

- Podana sta IP naslov nekega vmesnika in maska podomrežja:

193.90.230.25 /20

Kakšen je naslov podomrežja?

Kakšen je naslov vmesnika?

26

Omrežna plast:
IPv6

- **Prednosti:**
 - večji naslovni prostor: 128 bitov
 - hitro usmerjanje in posredovanje ter QoS omogoča že format glave, fragmentacije ni,
 - implementacija IPSec znotraj IPv6 obvezna.
- **Naslov:** sestavljen iz 64 bitov za ID podomrežja + 64 bitov za ID vmesnika
00100000111011010 0000000011010011 0000000000000000 0010111100111011
0000001010101010 0000000011111111 1111111000101000 1001110001011010

Zapisan šestnajstiško, ločeno z dvopičji

21DA:00D3:0000:0000:02AA:00FF:FE28:9C5A ali (brez vodilnih ničel)

21DA:D3:0:0:2AA:FF:FE28:9C5A ali (izpustimo bloke ničel)

21DA:D3::2AA:FF:FE28:9C5A

27

Omrežna plast:
Primerjava IPv4 in IPv6

0	4	8	12	16	20	24	28	31
Version	IHL	Type of Service	Total Length					
Identification		Flags		Fragment Offset				
Time to Live	Protocol	Header Checksum						
Source Address								
Destination Address								

0	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	63
Version	Traffic Class		Flow Label			Payload Length			Next Header		Hop Limit					
Source Address																
Destination Address																

28

Omrežna plast:
IPv6 - načini naslavljanja

- **UNICAST:**
naslavljanje posameznega omrežnega vmesnika
- **MULTICAST:**
naslavljanje skupine omrežnih vmesnikov, dostava vsem vmesnikom v množici
- **ANICAST:**
je naslov množice vmesnikov, dostava se izvede enemu (najbližjemu?) vmesniku iz te množice

Vsak vmesnik ima lahko več naslovov različnih tipov.
(BROADCAST naslovov - v IPv6 ni več!)

29

Omrežna plast:
IPv6 - vrste unicast naslovov

- 1.) **globalni unicast** (= javni naslovi)

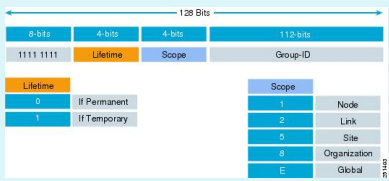
48 bitov		16 bitov	64 bitov
header	or	organizacija	
001	Usmerjevalna predpona	Podomrežje	Naslov vmesnika
- 2.) **posebni naslovi** (localhost ::1, nedefiniran o::o, IPv4 naslovi)
- 3.) **link-local naslovi** (znotraj 1 povezave, adhoc omrežja)

10 bitov	54 bitov	64 bits
FE80::/64		
1111 1110 10	000...000	Naslov vmesnika
- 4.) **site-local** (=privatni naslovi, znotraj org. se ne usmerjajo, FEC0::/10)
- 5.) **unique-local** (=zasebni naslovi, dodeli registrar, znotraj org. se ne usmerjajo, so bolj strukturirani, FC00::/7)

30

Omrežna plast:
IPv6 – razpošiljanje (multicast)

- 1.) FF02::1 (link local: vsi VMESNIKI)
- 2.) FF02::2 (link local: vsi USMERJEVALNIKI)
- 3.) Struktura naslova:

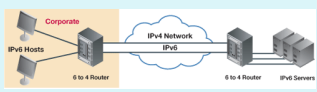

Lifetime		Scope	
0	If Permanent	1	Node
1	If Temporary	2	Link
		5	Site
		8	Organization
		E	Global

31

Omrežna plast:
IPv6 v omrežjih IPv4

- 1.) **dvofajni sklop (dual-stack):** usmerjevalniki poznajo IPv4 in IPv6. Z možnimi govori IPv6, z ostalimi pa IPv4.
- 2.) **tuneliranje:** IPv6 paket zapakiramo v enega ali več IPv4 paketov kot podatke.

32

Omrežna plast:
Usmerjanje

- **NAČINI**
 - statično / dinamično (upoštevanje razmer v omrežju)
 - centralizirano / porazdeljeno (glede na poznavanje stanja celega omrežja)
 - po eni poti / po več poteh
- **IMPLEMENTACIJE:**
 - z vektorjem razdalj (RIP, IGRP, EIGRP)
 - glede na stanje omrežja (OSPF, IS-IS)

33

Transportna plast:
Funkcionalnosti

- **Naloga:**
 - Sprejem sporočila od aplikacije
 - Sestavljanje segmentov v sporočilo za omrežno plast
 - Predaja aplikacijski plasti
- **Vtič**
 - vmesnik med transportno in aplikacijsko plastjo,
 - proces naslovimo z IP številko in številko vrat
(www: 80, SMTP: 25, DNS: 53, POP3: 110).

34

Transportna plast:
Povezavno in nepovezavno

- **Povezavna in nepovezavna komunikacija**
 - TCP in UDP; ter ostali protokoli
 - vzpostavitev, prenos, podiranje – povezave
- **Potrjevanje**
 - v protokolu (TCP)
 - v aplikaciji (UDP)
 - neposredno (ACK in NACK)
 - posredno (samo ACK, sklepamo na podlagi števil paketov)
 - sprotno potrjevanje: naslednji paket se pošlje šele po prejemu potrditve
 - tekoče pošiljanje: ne čaka se na potrditve.

35

Transportna plast:
TCP in UDP

The TCP Segment Format

Source Port (16)	Destination Port (16)								
Sequence Number (32)									
Acknowledgment Number (32)									
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">Offset</td> <td style="width: 25%;">Reserved (6)</td> <td style="width: 25%;">Flags (6)</td> <td style="width: 25%;">Window (16)</td> </tr> <tr> <td>Length (6)</td> <td colspan="2">Checksum (16)</td> <td>Urgent Pointer (16)</td> </tr> </table>	Offset	Reserved (6)	Flags (6)	Window (16)	Length (6)	Checksum (16)		Urgent Pointer (16)	
Offset	Reserved (6)	Flags (6)	Window (16)						
Length (6)	Checksum (16)		Urgent Pointer (16)						
Options (0 or 32)									
Data (variable)									

The UDP Segment Format

Source Port (16)	Destination Port (16)
Length (16)	Checksum (16)
Data (variable)	

36

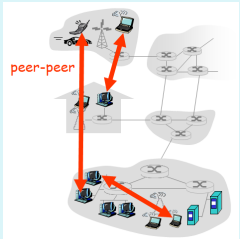
Applikacijska plast:

- **Klasične storitve – odjemalec-strežnik**
 - telnet, ssh; rdesktop
 - ftp, sftp
 - WWW in HTTP,
 - SMTP, POP3, IMAP, MAPI
 - DNS,
 - SNMP, LDAP, RADIUS, ...
 - ...

37

Applikacijska plast:

- **Novije storitve – P2P:**
 - komunikacija poljubnih dveh končnih sistemov,
 - strežniki niso nenehno prižgani,
 - prekinjene povezave / spremembe IP naslovov,
 - primeri: BitTorrent, Skype

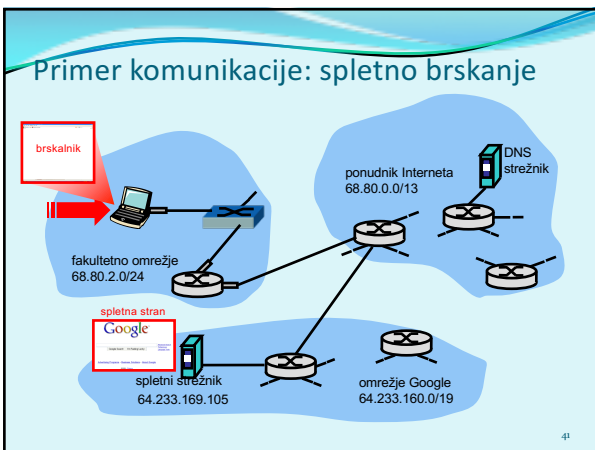
38

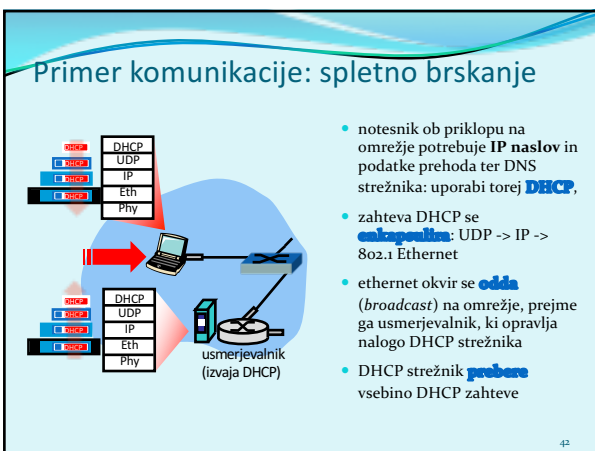
Omrežna in transportna plast:
Iz preteklosti za prihodnost

- **Problem:** pomanjkanje IPv4 naslovov
 - izkoristek zasebnih naslovnih prostorov
 - NAT prehodi – običajno hkrati požarni zidovi
 - preprosto v odjemalec-strežnik sistemih
 - v P2P potrebujemo preslikovalni naslov v zunanjem svetu
- V IPv6 NAT prehodi niso potrebni

39

Primer komunikacije: spletno brskanje

- DHCP strežnik odgovori odjemalcu (notesniku) s paketom **DHCP ACK**, ki vsebuje njegov IP naslov ter naslove prehoda in DNS strežnika,
- odgovor **enkapsulira** DHCP strežnik (usmerjevalnik) in ga posreduje odjemalcu, ki ga **dekapsulira**,
- DHCP odjemalec dobi odgovor DHCP ACK,
- rezultat: odjemalec je pripravljen na komunikacijo.

43

Primer komunikacije: spletno brskanje

- pred pošiljanjem zahtevka HTTP, potrebujemo IP naslov strežnika www.google.com: **uporabi DNS**,
- enkapsulacija zahtevka DNS: UDP - > IP -> Ethernet. Potrebujemo MAC naslov usmerjevalnika: **uporabi ARP**
- razpošljemo **zahtevek ARP**, usmerjevalnik odgovori z **ARP odgovorom**, ki hrani njegov MAC naslov,
- klient sedaj pozna MAC naslov prehoda, ki mu lahko **pošlje DNS zahtevek**.

44

Primer komunikacije: spletno brskanje

- IP datagram z **zahtevkom DNS** se posreduje usmerjevalniku
- IP datagram se posreduje **DNS strežniku**, ki je v omrežju ponudnika (z uporabo usmerjevalnih protokolov RIP, OSPF, IS-IS ali BGP),
- DNS strežnik **dekapsulira** zahtevek in posreduje uporabniku IP naslov spletnega strežnika www.google.com

45

Primer komunikacije: spletno brskanje

- za pošiljanje **HTTP zahtevka**, odjemalec najprej naslovi **TCP vrtil** spletnega strežnika,
- **TCP SYN** segment se preko omrežja usmeri do spletnega strežnika
- spletni strežnik odgovori s **TCP SYNACK** (potrditev rokovanja),
- sedaj je **TCP povezava vzpostavljena!**

46

Primer komunikacije: spletno brskanje

- **HTTP zahtevak** se pošlje na **TCP vrtil** spletnega strežnika,
- **IP datagram**, ki vsebuje spletno zahtevo po strani www.google.com se usmeri k spletnemu strežniku
- spletni strežnik odgovori s **HTTP REPLY**, ki vsebuje vsebino strani
- IP datagram s stranjo se usmeri h klientu,
- **WWW stran je kočno prikazana!**

47

Zajem podatkov iz omrežja

48

Zajem podatkov iz omrežja: primer DHCP

zahtevek	odgovor
<p>Message type: Boot Request (1) Hardware type: Ethernet Hardware address length: 6 Hops: 0 Transaction ID: 0x63a11b7 Seconds elapsed: 0 Bootp flags: 0x0000 (Broadcast) Client IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Your (client) IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Next server IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Relay agent IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Client MAC address: Wistron_23:68:8a (00:16:d3:23:68:8a) Server host name not given Boot file name not given Magic cookie: (OK) Option: (t=53,l=1) DHCP Message Type = DHCP Request Option: (t=51,l=4) Client Identifier Length: 7; Value: 010016d323688a Hardware type: Ethernet Client MAC address: Wistron_23:68:8a (00:16:d3:23:68:8a) Option: (t=50,l=4) Requested IP Address = 192.168.1.101 Option: (t=12,l=5) Host Name = "nomat" Option: (t=55) Parameter Request List Length: 11; Value: 0100030c020201f21f92b 1 = Subnet Mask; 15 = Domain Name 3 = Routes; 6 = Domain Name Server 44 = NetBIOS over TCP/IP Name Server</p>	<p>Message type: Boot Reply (2) Hardware type: Ethernet Hardware address length: 6 Hops: 0 Transaction ID: 0x63a11b7 Seconds elapsed: 0 Bootp flags: 0x0000 (Broadcast) Client IP address: 192.168.1.101 (192.168.1.101) Your (client) IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Next server IP address: 192.168.1.1 (192.168.1.1) Relay agent IP address: 0.0.0.0 (0.0.0.0) Client MAC address: Wistron_23:68:8a (00:16:d3:23:68:8a) Server host name not given Boot file name not given Magic cookie: (OK) Option: (t=53,l=1) DHCP Message Type = DHCP ACK Option: (t=54,l=4) Server Identifier = 192.168.1.1 Option: (t=1,l=4) Subnet Mask = 255.255.255.0 Option: (t=3,l=4) Router = 192.168.1.1 Option: (t=6) Domain Name Server Length: 12; Value: 445747824457499244574092; IP Address: 68.87.71.226; IP Address: 68.87.73.242; IP Address: 68.87.164.166 Option: (t=15,l=20) Domain Name = "had1.ma.comcast.net."</p>

49

Omrežna varnost

50

Omrežna varnost

- **Je področje, ki:**
 - analizira možnosti vdorov v sisteme,
 - načrtuje tehnike obrambe pred napadi,
 - snuje varne arhitekture, ki so odporne pred vdori.
- **Internet ni bil snovan osirajoč se na varnost!**
 - vizija interneta je sprva bila: „To je skupina ljudi, ki si med seboj zaupajo in je priključena na skupno omrežje“
 - pri izdelavi protokola so ga proizvajalci delali z metodologijo „krpanja“;
 - varnostne mehanizme je potrebno upoštevati na vseh plasteh OSI modela.

51

Kako lahko vdiralec škoduje sistemu?

Ima veliko možnih pristopov in tehnik!

- **preimikovanje:** prestrezanje sporočil,
- aktivno **ponarejanje** sporočil v neki komunikaciji,
- **krnja identitete (impersonacija):** ponaredi lahko izvorni naslov ali poljubno drugo vsebino paketa,
- **prezema povezave (hijacking):** odstrani pravega pošiljatelja ali prejemnika iz komunikacije in prevzame njegovo vlogo,
- **onemogočanje nudenja storitve (denial of service):** onemogoči uporabo regularne storitve (npr. s tem, da jo preobremeni)

52

Varnost: zagotavljanje zanesljivosti

53

Elementi varne komunikacije

- **Zaneslost** – kdo sme prebrati? (enkripcija)
- **Avtentikacija (authentication)** – dokaži, da si res ti (identifikacija – povej, kdo si, brez dokaza)
- **Razpoložljivost in nadzor dostopa** – preprečevanje nelegitimne rabe virov (*avtorizacija (authorization)* – ugotavljanje, ali nekaj smeš storiti, *beleženje (accounting)* – kaj je kdo uporabljal)
- **Integriteta sporočila** – je bilo med prenosom spremenjeno?
- **Onemogočanje zanikanja (nonrepudiation)** – res si poslal / res si prejel.

- V praksi:
 - požarne pregrade, zaznava vdorov (*intrusion detection*) sistemi,
 - varnost na aplikacijski, transportni, omrežni in povezavni plasti

54

Avtentikacija

Prepričamo se o dejanski identiteti osebe - sogovornika v komunikaciji.

PRISTOPI:

- izziv-odgovor (*Challenge-response*),
- zaupamo tretji strani,
- avtentikacija s sistemom javnih ključev.

55

Zaupnost sporočil: kriptiranje (zakrivanje) vsebine

Je način obrambe pred **pasivnimi** vdiralci (prisluškovalci) in **aktivnimi** vdiralci (ponarejevalci).

Sporočilo **P** kriptiramo s ključem **K0** - dobimo **kriptogram K(P)**. Kriptogram **K(P)** predelamo v izvorno obliko s ključem **D0**, dobimo izvorno sporočilo **D(K(P))=P**.

Vrste metod:

- **substitucijske** (menjava znakov) / **transpozicijske** (vrstni red znakov)
- **simetrične** (**K=D**, npr. DES, AES) / **asimetrične** (**K≠D**, npr. RSA, ECC)

56

Vrste kriptografije

- Kriptografija uporablja ključe
 - kriptirni algoritem je običajno znan vsem,
 - tajni so le ključi
 - kriptiranje: skrivanje vsebine
 - kriptanaliza („razbijanje“ kode)
- Kriptografija z javnimi ključi
 - $E() \neq D()$: dva ključa – javni in zasebni
- Simetrična kriptografija
 - $E() = D()$: samo en ključ
- Zgoščevalne funkcije – niso kriptografija
 - ne uporabljajo ključev. Kako so lahko koristne?

57

Kriptografija z javnimi ključi

- **PKI (Public Key Infrastructure)** je sistem, ki opredeljuje izdelavo, upravljanje, distribucijo, shranjevanje in preklic digitalnih certifikatov.
- Uporabnike avtentificiramo s pomočjo javnih ključev, ki so overovljeni s strani certifikacijske agencije (*certificate authority*, **CA**).

58

Kriptografija z javnimi ključi

- Algoritmi za kriptiranje z javnimi ključi so asimetrični, E= enkripcijski ključ, D= dekripcijski ključ, velja **E-D**
- Ključa **E** in **D** morata izpolnjevati naslednje zahteve glede kriptiranja sporočila **S**:
 1. **D(E(S)) = D(E(S)) = S**
 2. Iz znanih **S** in **E(S)** mora biti nemogoče ugotoviti **D**.
 3. Iz **E** mora biti zelo težko / nemogoče ugotoviti **D**.
- Najbolj znan algoritem je **RSA** (Rivest, Shamir, Adelman). RSA uporablja velika praštevila za določitev D in E, postopek kriptiranja/dekriptiranja pa je enak računanju ostanka pri deljenju s produktom teh praštevil.

Problem: distribucija ključev, počasnost.

59

Kriptografija z javnimi ključi

SPOROČILO S → enkripcijski algoritem → kriptogram $E_e(S)$ → dekripcijski algoritem → berljivo sporočilo $S = D_e(E_e(S))$

Brankov javni ključ E_e
 Brankov zasebni ključ D_e

60

Zakaj je RSA varen?

- Denimo, da poznamo javni ključ neke osebe (določen z dvojico števil (n, e). Za ugotavljanje zasebnega ključa d moramo poznati delitelje števila n. Iskanje deliteljev nekega velikega števila pa je težko ali neizvedljivo z današnjimi računskimi kapacitetami.
- Kako poiskati dovolj velika praštevila?
 - večkrat izvedemo „ugibanje“: generiramo veliko število, nato ga testiramo, ali je praštevilo,
 - za testiranje praštevil obstajajo danes učinkoviti algoritmi.

61

Integriteta

- **Integriteta uporabljalov:** dokazuje, kdo je sporočilo poslal in da sporočilo bere le pravi prejemnik. Sporočilo S , ki ga uporabnik A pošlje B kriptiramo

$$E_B(D_A(S)) = XXX$$
 in odkriptiramo:

$$D_B(XXX) = D_B(E_B(D_A(S))) = D_A(S)$$

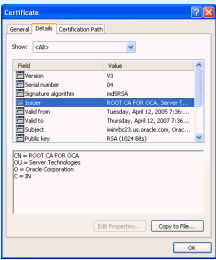
$$E_A(D_A(S)) = S$$
- **Integriteta sporočila:** dokazuje, da sporočilo (tudi nekriptirano!) ni bilo spremenjeno. Uporabljajo se zgoščevalne funkcij, ki izračunajo podpis sporočila $sig(S)$. To vrednost podpišemo z mehanizmom elektronskega podpisa

$$D_A(sig(S)) = sss$$
 in sss pošljemo skupaj s (kriptiranim) originalnih sporočilom XXX : (XXX, sss) Prejemnik odkriptira XXX v S , ponovno izračuna $sig(S)$ in preveri, ali $sss = sig(S)$.

62

Certifikati

- Sistem PKI vsebuje certifikacijske agencije (angl. certification authority), ki izdajajo, hranijo in preklicujejo certifikate.
- Certifikati so definirani s standardom X.509 (RFC 2459)
- Certifikat vsebuje
 - naziv izdajatelja,
 - ime osebe, naslov, ime domene in druge osebne podatke,
 - javni ključ lastnika,
 - digitalni podpis (podpisan z zasebnim ključem izdajatelja),

63

Naslednjič gremo naprej!

- priključitev računalnika na omrežje
- zagon računalnika: protokola DHCP in BOOTP
- arhitektura strežnik – odjemalec,
- protokol: delovanje, njegove funkcije,
- sled protokola

64
